

Analýza vybraných hodnocení vlivů koncepcí na území Natury 2000 zpracovaných v rámci SEA

Autoři:

Lenka Vokasová, Jan Dušek, Pavel Marhoul

Lokalita:

ČR

Období sledování:

2009

Souhrn:

Novela č. 218/2004 Sb. zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zavedla do tohoto zákona v § 45i proces hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a na stav jejich ochrany (dále jen „naturové hodnocení“). Od roku 2004 je udělována autorizace osobám oprávněným zpracovávat naturová hodnocení. V současné době vlastní akreditaci 41 osob.

Od roku 2007 je v platnosti Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů“ (Věstník MŽP 11/2007) (dále jen „Metodika“).

Na žádost Ministerstva životního prostředí zpracovala DAPHNE ČR - Institut aplikované ekologie analýzu, jejímž úkolem je vyhodnotit, jak vybraná naturová hodnocení respektují základní zásady posuzování vlivů na území Natury 2000, uvedené v Metodice, a zásady dané zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění.

Ministerstvo životního prostředí poskytlo k posouzení seznam hodnocení 21 autorizovaných osob.

Metodika:

Základním cílem analýzy bylo vyhodnocení, jak jednotlivá hodnocení respektují základní zásady Metodiky. Metodika byla v pracovní verzi (téměř shodné s výslednou publikovanou verzí) poskytnuta autorizovaným osobám na podzim roku 2006, podrobně prezentována na setkání autorizovaných osob v březnu 2007. Zásady platné v metodice byly tedy známy již s nejméně ročním předstihem před jejím publikováním ve Věstníku MŽP (listopad 2007). Na hodnocení, která byla zpracována v roce 2006 a dříve, by tak měly být kladeny v tomto směru nižší nároky.

Obdobně jako v případě informačního systému EIA, i pro informační systém SEA platí, že v jeho elektronické podobě (<http://eia.cenia.cz/sea/koncepce/prehled.php> [1]) chybí velké množství dokumentů, které by do tohoto systému vloženy být měly. V některých případech byla pro analýzu k dispozici pouze samotná hodnocení bez příloh, v některých dokonce v podobě, v níž byl zpracován do hodnocení SEA.

Zvolený metodický postup je rovněž podobný systému použitému pro vyhodnocení naturových hodnocení zpracovaných v rámci procesu EIA, pouze s obměnami danými rozdíly mezi hodnoceními koncepcí a konkrétních záměrů.

Pro účely této analýzy byla identifikovaná hodnocení rozdělena podle typů koncepcí, které hodnotily, na:

- naturová hodnocení celostátních a regionálních (rozvojových) politik
- naturová hodnocení zásad územního rozvoje
- naturová hodnocení politik územně plánovacích dokumentací a územních plánů

Pozn.: Lesní hospodářské plány, specifická skupina koncepcí, o které Metodika hovoří, v analyzované skupině naturových hodnocení nefigurovaly.

Vybraná naturová hodnocení celostátních a regionálních politik byla vyhodnocena v následujících kategoriích:

1. Dodržení doporučené struktury hodnocení

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda hodnocení obsahuje jednotlivé části doporučené metodikou,
- zda je popis jednotlivých částí dostatečný,
- zda je hodnocení celkově přehledné a srozumitelné,
- zda jsou v hodnocení uváděny pouze relevantní informace.

2. Dostatečnost výchozích podkladů pro posouzení

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda proběhlo zhodnocení úplnosti podkladů pro posouzení,
- zda naturové hodnocení obsahuje odborně kvalitní a aktuální data (včetně zahraničních studií) a dostupné zdroje byly dostatečně využity (literatura, internet,...),
- zda je popsán postup zpracování hodnocení,
- zda byly podklady, pokud byly shledány nedostatečnými, doplněny o další průzkumy, popř. byly namísto toho provedeny konzultace,
- zda byly shromážděny informace o dalších záměrech a koncepcích v území pro účely hodnocení kumulativních vlivů.

3. Zdůvodnění výběru dotčených území Natury 2000 a dotčených předmětů ochrany

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda byly dotčené lokality a předměty ochrany správně identifikovány (včetně přeshraničních vlivů),
- zda byl výběr dotčených lokalit a předmětů ochrany k hodnocení dostatečně zdůvodněn, pokud se liší od územního pokrytí hodnocenou koncepcí.

4. Úplnost posouzení

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda byly hodnoceny navržené dílčí úkoly (záměry) koncepce,
- zda byla pro hodnocení dopadů koncepce zvolena nejnižší (nejkonkrétnější) hierarchická úroveň,
- zda proběhlo slovní hodnocení,
- zda byla každá tato dílčí konkrétní část koncepce hodnocena dle škály významnosti vlivů,
- zda byly prověřeny možné kumulativní vlivy,
- zda byl hodnocen vliv na celistvost dotčených lokalit.

5. Správnost, odůvodnění a srozumitelnost závěrů

V této kategorii bylo hodnoceno:

- věcná správnost závěrů,
- vhodnost forem výstupů,
- dostatečnost argumentace pro tvrzení a závěry.

6. Navrhovaná zmírňující opatření

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda byla navržena (vhodná) zmírňující/kompenzační opatření (tam, kde je to relevantní),
- zda jsou navržena zmírňující/kompenzační opatření vhodná a proveditelná.

Pro naturová hodnocení zásad územního rozvoje jsme vzhledem ke jejich specifičnosti a k tomu, že Metodika pro hodnocení této skupiny koncepcí navržena nebyla, a vzhledem k požadavkům zadání této studie vytvořili následující hodnotící kritéria:

1. Dodržení doporučené struktury hodnocení

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda hodnocení obsahuje jednotlivé části dané zákonem,
- zda je popis jednotlivých částí dostatečný,
- zda je hodnocení celkově přehledné a srozumitelné,
- zda jsou v hodnocení uváděny pouze relevantní informace,
- zda byl naplněn požadavek na objektivnost a odbornost vyhodnocení.

2. Dostatečnost výchozích podkladů pro posouzení

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda proběhlo zhodnocení úplnosti podkladů pro posouzení,
- zda naturové hodnocení obsahuje odborně kvalitní a aktuální data (včetně zahraničních studií) a dostupné zdroje byly dostatečně využity (literatura, internet,...),
- zda je popsán postup zpracování hodnocení,
- zda byly podklady, pokud byly shledány nedostatečnými, doplněny o další průzkumy, popř. byly namísto toho provedeny konzultace,
- zda byly shromážděny informace o dalších záměrech a koncepcích v území pro účely hodnocení kumulativních vlivů.

3. Zdůvodnění výběru dotčených území Natury 2000 a dotčených předmětů ochrany

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda byly dotčené lokality a předměty ochrany správně identifikovány (včetně přeshraničních vlivů),
- zda byl výběr dotčených lokalit a předmětů ochrany k hodnocení dostatečně zdůvodněn, pokud se liší od územního pokrytí hodnocenou koncepcí.

4. Úplnost posouzení

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda proběhlo zjištění, popis, posouzení a vyhodnocení předpokládaných přímých i nepřímých vlivů provedení koncepce a jejích cílů,
- zda byly prověřeny možné kumulativní vlivy,
- zda byl hodnocen vliv na celistvost dotčených lokalit.

5. Správnost, odůvodnění a srozumitelnost závěrů

V této kategorii bylo hodnoceno:

- věcná správnost závěrů,
- vhodnost forem výstupů,
- dostatečnost argumentace pro tvrzení a závěry.

6. Navrhovaná zmírňující opatření

V této kategorii bylo hodnoceno:

- zda byla navržena (vhodná) zmírňující/kompenzační opatření (tam, kde je to relevantní),
- zda jsou navržena zmírňující/kompenzační opatření vhodná a proveditelná.

Výsledky:

Závěry studie:

- Analýzou 32 poskytnutých hodnocení dospěl zhotovitel k pozitivnějším výsledkům než v případě hodnocení záměrů zpracovaných v rámci procesu EIA. Ve většině případů bylo hodnocení zpracováno v dostatečné kvalitě a splnilo svůj účel daný zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v planém znění, a 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Pouze v menšině případů se vyskytla závažnější pochybení.
- Zhotovitel navrhuje pravidelně opakovat kontroly kvality práce jednotlivých hodnotitelů a vyvozovat z nich důsledky, aby byla dlouhodobě udržena dostatečná kvalita naturetových hodnocení, a tím i smysluplnost celého institutu hodnocení vlivů na Naturu 2000.

- Dle zjištění zhotovitele metodika nevykazuje závažnější nedostatky a není příčinou špatné kvality analyzovaných hodnocení, přesto však doporučil tento dokument v blízké době aktualizovat, a to zejména s ohledem na upřesnění některých postupů.

Diskuze:

Z důvodu časových omezení i (ne)dostupnosti relevantních materiálů nemohla být hodnocena věcná správnost závěrů.

Závěr:

V roce 2009 byla na žádost Ministerstva životního prostředí zpracována analýza, jejímž úkolem bylo vyhodnotit, jak vybraná naturová hodnocení respektují základní zásady posuzování vlivů na území Natury 2000, uvedené v Metodice, a zásady dané zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Analýza ukázala, že přestože dochází i v případě těchto hodnocení k porušování dané metodiky, pochybení jsou méně závažná než v případě hodnocení v rámci procesu EIA, což je pravděpodobně dáno větší mírou obecnosti posuzovaných koncepcí.

Zadal: Lenka Vokasová

URL zdroje: <https://forumochranyprirody.cz/analiza-vybranych-hodnoceni-vlivu-koncepci-na-uzemi-natury-2000-zpracovanych-v-ramci-sea>

Odkazy:

[1] <http://eia.cenia.cz/sea/koncepce/prehled.php>